

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే

॥ షట్పంచాశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ షట్పంచాశః సర్గః ॥

సీతా శ్రీరామే స్వానురాగం సందర్శ్య రావణం భర్త్యయామాస
రావణస్యాజ్ఞయా రాక్షస్యస్తామశోకవాటికాం నీత్యా భీషయామాసుః

సా తథోక్తా తు వైదేహీ నిర్భయా శోకకర్కితా |
తృణమంతరతః కృత్వా రావణం ప్రత్యభాషత || 3.56.1 ||

రాజా దశరథో నామ ధర్మసేతురివాచలః |
సత్యసంధః పరిజ్ఞాతో యస్య పుత్రః స రాఘవః || 3.56.2 ||

రామో నామ స ధర్మాత్మా త్రిషు లోకేషు విశ్రుతః |
దీర్ఘబాహుర్విశాలాక్షో దైవతం స పతిర్మమ || 3.56.3 ||

ఇక్ష్వాకూణాం కులే జాతః సింహస్కంధో మహాద్యుతిః |
లక్ష్మణేన సహ భ్రాత్రా యస్తే ప్రాణాన్ వధిష్యతి || 3.56.4 ||

ప్రత్యక్షం యద్యహం తస్య త్వయా వై ధర్షితా బలాత్ |
శయితా త్వం హతః సంఖ్యే జనస్థానే యథా ఖరః || 3.56.5 ||

య ఏతే రాక్షసాః ప్రోక్తా ఘోరరూపా మహాబలాః |
రాఘవే నిర్విషాః సర్వే సుపర్ణే పన్నగా యథా || 3.56.6 ||

తస్య జ్యావిప్రముక్తాస్తే శరాః కాంచనభూషణాః |
శరీరం విధమిష్యంతి గంగాకూలమివోర్మయః || 3.56.7 ||

అసురైర్వా సురైర్వా త్వం యద్యవధ్యోఽసి రావణ |
ఉత్పాద్య సుమహద్ వైరం జీవంస్తస్య న మోక్ష్యసి || 3.56.8 ||

స తే జీవితశేషస్య రాఘవోఽంతకరో బలీ |
పశోర్యూపగతస్యేవ జీవితం తవ దుర్లభం || 3.56.9 ||

యది పశ్యేత్ స రామస్త్వాం రోషదీప్తేన చక్షుషా |
రక్షస్త్వమద్య నిర్దగ్ధో యథా రుద్రేణ మన్మథః || 3.56.10 ||

యశ్చంద్రం నభసో భూమౌ పాతయేన్నాశయేత వా |
సాగరం శోషయేద్ వాపి స సీతాం మోచయేదిహ || 3.56.11 ||

గతాసుస్త్వం గతశ్రీకో గతసత్త్వో గతేంద్రియః |
లంకా వైధవ్యసంయుక్తా త్వత్కృతేన భవిష్యతి || 3.56.12 ||

న తే పాపమిదం కర్మ సుఖోదర్కం భవిష్యతి |
యాహం నీతా వినాభావం పతిపార్శ్వాత్ త్వయా బలాత్ || 3.56.13 ||

స హి దేవరసంయుక్తో మమ భర్తా మహాద్యుతిః |
నిర్భయో వీర్యమాశ్రిత్య శూన్యే వసతి దండకే || 3.56.14 ||

స తే వీర్యం బలం దర్పముత్సేకం చ తథావిధం |
అపనేష్యతి గాత్రేభ్యః శరవర్షేణ సంయుగే || 3.56.15 ||

యదా వినాశో భూతానాం దృశ్యతే కాలచోదితః |
తదా కార్యే ప్రమాద్యంతి నరాః కాలవశం గతాః || 3.56.16 ||

మాం ప్రధృష్య స తే కాలః ప్రాప్తోఽయం రాక్షసాధమ |
ఆత్మనో రాక్షసానాం చ వధాయాంతఃపురస్య చ || 3.56.17 ||

న శక్య యజ్ఞమధ్యస్థా వేదిః స్రుగ్భాండమండితా |
ద్విజాతిమంత్రసంప్రతా చండాలేనావమర్దితుం || 3.56.18 ||

తథాహం ధర్మనిత్యస్య ధర్మపత్నీ దృఢవ్రతా |
త్వయా స్పృష్టుం న శక్యాహం రాక్షసాధమ పాపినా || 3.56.19 ||

క్రీడంతీ రాజహంసేన పద్మషండేషు నిత్యశః |
హంసీ సా తృణమధ్యస్థం కథం ద్రక్ష్యేత మధుకం || 3.56.20 ||

ఇదం శరీరం నిఃసంజ్ఞం బంధ వా ఘాతయస్వ వా |
నేదం శరీరం రక్ష్యం మే జీవితం వాపి రాక్షస || 3.56.21 ||

న తు శక్యమపక్రోశం పృథివ్యాం దాతుమాత్మనః |
ఏవముక్త్యా తు వైదేహీ క్రోధాత్ సుపరుషం వచః || 3.56.22 ||

రావణం జానకీ తత్ర పునర్నోవాచ కించన |
సీతాయా వచనం శ్రుత్వా పరుషం రోమహర్షణం || 3.56.23 ||

ప్రత్యువాచ తతః సీతాం భయసందర్శనం వచః |
శృణు మైథిలీ మద్వాక్యం మాసాన్ ద్వాదశ భామిని || 3.56.24 ||

కాలేనానేన నాభ్యేషి యది మాం చారుహాసిని |
తతస్త్వాం ప్రాతరాశార్థం సూదాశ్చేత్స్యంతి లేశశః || 3.56.25 ||

ఇత్యుక్త్వా పరుషం వాక్యం రావణః శత్రురావణః |
రాక్షసీశ్చ తతః క్రుద్ధ ఇదం వచనమబ్రవీత్ || 3.56.26 ||

శీఘ్రమేవ హి రాక్షసోఽవిరూపా ఘోరదర్శనాః |
దర్శమస్యాపనేష్యంతు మాంసశోణితభోజనాః || 3.56.27 ||

వచనాదేవ తాస్తస్య సుఘోరా ఘోరదర్శనాః |
కృతప్రాంజలయో భూత్వా మైథిలీం పర్యవారయన్ || 3.56.28 ||

స తాః ప్రోవాచ రాజాసౌ రావణో ఘోరదర్శనాః |
ప్రచల్య చరణోత్కర్షైర్దారయన్నివ మేదినీం || 3.56.29 ||

అశోకవనికామధ్యే మైథిలీ నీయతామితి |
తత్రేయం రక్షతాం గూఢం యుష్మాభిః పరివారితా || 3.56.30 ||

తత్రైనాం తర్జనైర్హోరైః పునః సాంత్యైశ్చ మైథిలీం |
ఆనయధ్వం వశం సర్వా వన్యాం గజవధూమివ || 3.56.31 ||

ఇతి ప్రతిసమాదిష్టా రాక్షసో రావణేన తాః |
అశోకవనికాం జగ్ముర్మైథిలీం పరిగృహ్య తు || 3.56.32 ||

సర్వకామఫలైర్వృక్షైర్నాపుష్పఫలైర్వృతాం |
సర్వకాలమదైశ్చాపి ద్విజైః సముపసేవితాం || 3.56.33 ||

సా తు శోకపరీతాంగీ మైథిలీ జనకాత్మజా |
రాక్షసీవశమాపన్నా వ్యాఘ్రీణాం హరిణీ యథా || 3.56.34 ||

శోకేన మహతా గ్రస్తా మైథిలీ జనకాత్మజా |
న శర్మ లభతే భీరుః పాశబద్ధా మృగీ యథా || 3.56.35 ||

న విందతే తత్ర తు శర్మ మైథిలీ
విరూపనేత్రాభిరతీవ తర్జితా |
పతిం స్మరంతీ దయితం చ దేవరం
విచేతనాభూద్ భయశోకపీడితా || 3.56.36 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే షట్పంచాశః సర్గః ||